

Socialdepartementet

Yttrande över slutbetänkandet Stärkt tillsyn och uppföljning – förslag för att motverka oegentlig läkemedelsförskrivning (SOU 2026:19)

Region Kalmar län har fått möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Stärkt tillsyn och uppföljning – förslag för att motverka oegentlig läkemedelsförskrivning (SOU 2026:19).

Region Kalmar län ställer sig positiv till slutbetänkandet som helhet. Redovisade förslag och bedömningar är adekvata och välkomnas. Att E-hälsomyndigheten föreslås lämna ytterligare data till såväl myndigheter som till regionerna är särskilt angeläget, liksom möjlighet till övrig samverkan och informationsdelning såväl myndigheter emellan som mellan myndigheter och regioner. Dock vill regionen skicka med nedanstående synpunkter.

9.4.3 Ändamålet för E-hälsomyndighetens behandling av personuppgifter bör utvidgas avseende regionerna

Utredningen resonerar kring regionernas möjligheter till intern kontroll för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. Region Kalmar län anser det önskvärt att klargöra gränsdragningarna, exempelvis gällande vårdgivare utan avtal, men som fått arbetsplatskod tilldelad från regionen.

10.4.1 IVO (Inspektionen för vård och omsorg) bör ges möjlighet att fatta interimistiska beslut

Region Kalmar län tillstyrker föreslagen tidsbegränsning (6 månader och därtill maximalt ytterligare 6 månader) vid ett interimistiskt beslut gällande indragen förskrivningsrätt eller legitimation. Regionen är dock betänksam över utredning och beslut inom denna tidsbegränsning, med tanke på dagens handläggningstider hos HSAN (Hälsö- och sjukvårdens ansvarsnämnd) och IVO.

I utredningen lyfts att förskrivningsrätten ska kunna begränsas i olika omfattning och att den ska stå i proportion till överträdelsen. Detta kan tyckas rimligt, men regionen ser utmaningar i hur en eventuell begränsning

ska kunna hanteras och säkerställas vid expediering på öppenvårdsapotek. Ännu hellre ska sådan begränsning slå igenom redan vid förskrivning, vilket torde bli än mer utmanande. Det är rimligt att förskrivningsrätten dras in för alla läkemedel när förskrivare missbrukar sin ställning.

12.2.3 Regionernas kontroll av arbetsplatskoderna

I sammanhanget vill Region Kalmar län lyfta att regionens journalsystem Cosmic kopplas arbetsplatskoden på receptet till vårdkontakten, inte till inloggande enhet. Det är troligtvis på samma sätt för alla regioner som använder Cosmic, vilket är merparten av regionerna i Sverige.

12.4.1 Arbetsplatskod ersätts med förmånskod

Idag är inte arbetsplatskod obligatoriskt om förskrivningen inte ska omfattas av läkemedelsförmånerna. Region Kalmar län vill poängtera att det även utom förmånerna är värdefullt att kunna koppla förskrivning mot aktuell verksamhet i uppföljningssyfte. I synnerhet, men inte alls uteslutande, vid undantagshantering. Därför anser regionen att arbetsplatskod/förmånskod ska göras obligatoriskt vid all recept- och hjälpmedelskortsförskrivning, och att begreppet förmånskod därmed kan riskera att bli missvisande.

12.4.2 Bestämmelser om tilldelning och utformning av arbetsplatskoder

Förslagen kring arbetsplatskoder/förmånskoder behöver kombineras med ett tydligt ställningstagande om att koden endast ska användas för förskrivningar (och inte som krav för behörighet eller inloggning i olika system). Regionen har precis som utredningen uppmärksammat att Inera på senare tid krävt arbetsplatskod för att överhuvudtaget möjliggöra åtkomst till Pascal och Webcert, oaktat om läkemedelsförskrivning sker i verksamheten eller inte. Denna typ av användning är såväl ologisk som olämplig.

12.4.6 Förslag om att skapa en koppling mellan förskrivare och förmånskod

Region Kalmar län ser positivt på förslaget angående möjlighet att koppla förskrivarkod till en eller flera förmånskoder. Dock befaras ett omfattande initialt arbete och därpå nogsam förvaltning för att hålla registret uppdaterat.

Ett förtydligande krävs för hur det kommer bli för förskrivare med gruppförskrivarkod, exempelvis AT-läkare, eller hyrläkare som kan tjänstgöra i många olika verksamheter under samma tidsperiod.

Övrigt

I övrigt anser Region Kalmar län att utredningen i större utsträckning bör belysa möjligheterna till systematisk uppföljning av åtgärder som vidtas i expeditonsledet. Om syftet är att skapa en mer spårbar läkemedelskedja för att upptäcka och motverka oegentligheter bör motsvarande möjligheter till uppföljning finnas av både förskrivning och expediering. Därför bör det övervägas hur farmaceutiska åtgärder vid expediering i högre grad kan kopplas till en identifierbar yrkesutövare på ett standardiserat sätt, för att stärka möjligheterna till uppföljning, tillsyn och utredning av misstänkta oegentligheter genom hela läkemedelskedjan.